

مروری بر وضعیت فعلی صادرات زعفران ایران و بررسی چالش‌ها و راهکارهای پیش رو

رضا رضایی^{۱*}، رویا رضایی^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت بازاریابی، مدیر بازرگانی شرکت زعفران کیان توس؛ rezarezaee7315@yahoo.com
^۲ کارشناس ارشد صنایع غذایی، مدیر تضمین کیفیت شرکت زعفران کیان توس؛ royarezaee509@yahoo.com

چکیده

در این پژوهش، تلاش شده است تا با بررسی و مرور آمار و پژوهش‌های صورت گرفته در مورد زعفران ایران و صادرات این محصول استراتژیک، به دیدگاهی جامع نسبت به وضعیت فعلی صادرات زعفران کشور و چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی آن دست یابیم. متأسفانه ایران به‌عنوان بزرگترین تولیدکننده زعفران دنیا، جایگاه مناسبی در تجارت جهانی این محصول نداشته و چالش‌هایی مانند: ضعف در برندسازی و نبود یک نشان تجاری برای زعفران ایران در بازارهای جهانی، عدم توجه به استانداردهای بین‌المللی کیفیت در تولید و فرآوری، ضعف در تجارت الکترونیک و عدم توجه کافی به حلقه تحقیق و توسعه در زنجیره ارزش زعفران ضربات مهلکی به صادرات زعفران ایران وارد آورده است. به‌کارگیری شیوه‌های نوین بازاریابی جهانی برای زعفران، رعایت قوانین ایمنی غذایی زعفران و توجه بیش از پیش به بهبود وضعیت زنجیره ارزش زعفران در ایران و برندسازی موثر و حرفه‌ای زعفران کشور در بازارهای جهانی، از مهم‌ترین راه‌حل‌های برون‌رفت از این چالش‌ها خواهد بود.

کلمات کلیدی: ایران، چالش، راهکار، زعفران، صادرات

مقدمه

زعفران گیاهی ارزشمند متعلق به خانواده زنبقیان است که کاربردهای مختلفی در صنایع غذایی، دارویی و پزشکی دارد و به‌علت دارا بودن مواد موثره مفید و اثرات فارماکولوژیک متعدد به‌عنوان یک داروی گیاهی اثربخش در بین محققان شناخته می‌شود (پورامینی، ۱۳۹۲). ویژگی‌های خاص زعفران از قبیل نیاز اندک به آب، امکان بهره‌برداری به مدت ۱۰-۷ سال در یک نوبت کشت با آبیاری در زمان‌های غیر بحرانی نیاز آبی سایر گیاهان، قدرت ماندگاری محصول در زمان‌های طولانی و سهولت حمل و نقل محصول باعث شده است این محصول به‌عنوان یک محصول استراتژیک مورد توجه روز افزون قرار گیرد (ترکمانی ۱۳۷۹، نحوی و همکاران ۲۰۰۸)، همچنین با توجه به این نکته که وسعت و شرایط خاص اقلیمی و جغرافیایی کشور قابلیت‌های بالایی را در تولید برخی محصولات کشاورزی از جمله زعفران فراهم نموده است، لذا این محصول کشاورزی بخش عمده‌ای از درآمد حاصل از صادرات غیر نفتی را تشکیل می‌دهد و جایگاه مهمی در صادرات بخش کشاورزی دارد (پاسبان ۱۳۸۵).

زعفران از دیر باز بروی کمربند گسترده‌ای از اوراسیا کشت می‌شود و تولیدکننده‌های عمده آن از دوران باستان تا کنون ایران، اسپانیا، کشمیر و یونان بوده‌اند و بر تجارت این محصول تسلط دارند. در حال حاضر کشورهای ایران، یونان، مراکش، کشمیر،

^۱ -رضا رضایی - rezarezaee7315@yahoo.com